

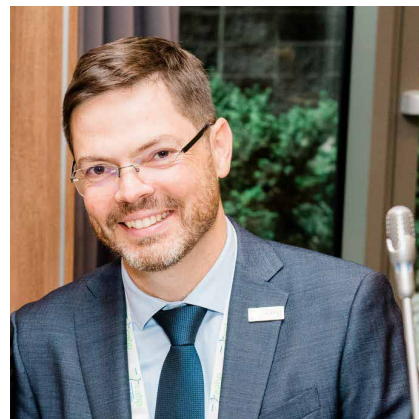
КОНКУРС ПОВОДОМ СВЕТСКОГ ДАНА ФАРМАЦЕУТА

од 15. јуна до 15. августа

ТЕМА
ФАРМАЦЕУТИ
ЈАЧАЈУ
ЗДРАВСТВЕНИ
СИСТЕМ

fip СВЕТСКИ 25. СЕПТЕМБАР
ДАН ФАРМАЦЕУТА

**ПРИМ. ДР СЦ. МЕД.
НЕНАД МИЉКОВИЋ
ИЗАБРАН ЗА
ПРЕДСЕДНИКА ЕАНР**

53. Скупштина Европске
асоцијације болничких
фармацеута (ЕАНР)

САЗНАЈ ВИШЕ!

ПИТАЈ МЕ ЗА ХПВ

Успешна реализација пројекта на територији
српских општина на КиМ

COSMILE Europe

Европска база података о козметичким састојцима

Преглед лекова код старијих
људи-ажурирани СТОП/СТАРТ критеријуми

**ДАН ОТВОРЕНИХ
ВРАТА НА ОГРАНЦИМА
КОМОРЕ**

08. јун
Огранак Ниш са КиМ

27. јун
Огранак Крагујевац

КОНКУРС ПОВОДОМ СВЕТСКОГ ДАНА ФАРМАЦЕУТА

Припремила: маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

Поводом Светског дана фармацеута, који се обележава 25. септембра, Фармацеутска комора Србије вас позива да учествујете на Конкурсу за фармацеуте „Фармацеути јачају здравствени систем“ који је отворен од **15. јуна до 15. августа 2023. године**. Светски дан фармацеута обележава се од 2009. године са циљем да охрабри фармацеуте и њихова удружења да различитим активностима промовишу и заступају улоге фармацеута у унапређењу здравља, у свим крајевима света.

Три најоригиналнија рада, који на најбољи начин промовишу улогу магистра фармације/дипломираног фармацеута у јачању здравственог система кроз реализацију различитих активности у апотекама, биће награђена новчаном наградом од 10.000 динара.

ПРЕДСЕДНИК ЕАНР ПРИМ. ДР СЦ. МЕД. НЕНАД МИЉКОВИЋ

Припремила: маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

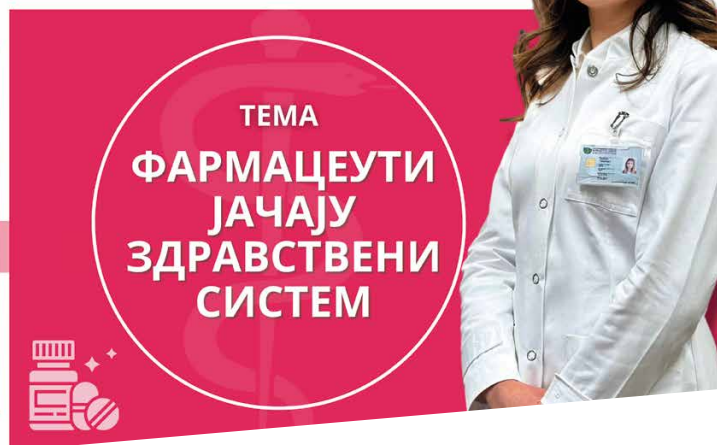

Са великим задовољством вас обавештавамо да је наш колега, члан Фармацеутске коморе Србије, Прим. др сц. мед. Ненад Миљковић, на 53. Скупштини Европске асоцијације болничких фармацеута (ЕАНР), која броји 27.000 чланова из 35 земаља, изабран за Председника асоцијације на мандатни период од три године почев од 2024. године. Од 2017. године колега Ненад је обављао дужност Директора за професионални развој, као и Директора финансија у оквиру Борда директора ЕАНР.

Након избора, Ненад Миљковић је истакао да ће његово преседавање бити фокусирано на јачање и развој болничке фармације, у потпуности интегрисане у пружање здравствене заштите, вођене потребама пацијената и отворене за блиску сарању са здравственим радницима широм Европе.

Србију су на 53. Скупштини ЕАНР представљале колегинице Драгана Рајинац, Зора Ћетковић и Ивана Антонијевић

Више информација ОВДЕ

Пропозиције за учешће на конкурс ОВДЕ

НОВИ УЏБЕНИК ИЗ ФАРМАКОЛОГИЈЕ

Припремила: Проф. др Маја Томић

У издању Фармацеутског факултета Универзитета у Београду, објављен је уџбеник Фармакологија. Уџбеник обрађује све садржаје предвиђене курикулумом Интегрисаних академских студија смер Фармација и Фармација-медицинска биохемија. Међутим, овај уџбеник намењен је и студентима других здравствених струка (медицине, стоматологије, ветеринарске медицине), као и свим здравственим радницима који у свакодневној пракси примењују знања о лековима у аспектима њихових терапијских и нежељених дејстава, фармакокинетичких особина и терапијске примене.

Уџбеник Фармакологија је доступан у скриптарници Фармацеутског факултета у Београду (Војводе Степе 450), у књижари Дата Медика (др Суботића 3а), као и путем онлајн продајног сервиса Дата Статус-а (<http://www.datastatus.rs>).

Више информација на ЛИНКУ

ДАН ОТВОРЕНИХ ВРАТА НА ОГРАНКУ НИШ СА КИМ И ОГРАНКУ КРАГУЈЕВАЦ

Припремила: маг. фарм. спец. Драгана Рајковић

Дани отворених врата Фармацеутске коморе Србије одржани су 08. јуна на огранку Ниш са КиМ, и 27. јуна на Огранку Крагујевац. Чланови коморе су искористили ову прилику да разговарају директно са руководством, изнесу своје предлоге, проблеме и уједно се информишу о важним активностима које спроводи Комора. Директан и искрен разговор отворио је и актуелна питања на теме дефицита лекова и сарадње са РФЗО-ом, законске регулативе, примене ДАП-а, одговорности одговорног фармацеута у апотеци. Исказано је велико интересовање и подршка пројектима саветовалишта које Комора спроводи.

„ПИТАЈ МЕ ЗА ХПВ“ УСПЕШНА РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОЈЕКТА НА ТЕРИТОРИЈИ СРПСКИХ ОПШТИНА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

Припремила: маг. фарм. спец. Јасна Анђелковић

Пројекат „Питај ме за ХПВ“ реализован је на Косову и Метохији (КиМ) захваљујући колегиници Слађани Тасић. Колегиница је учествовала у дебати на тему ХПВ вакцинације Центра грађанске енергије (ЦЕЦ) у Грачаници, у организацији Форума за за развој и мултиетничку сарадњу уз подршку УНИЦЕФА. Ученицима Медицинске школе „Грачаница“ и Гимназије „Приштина“ саветовање је одржано у Лапљем Селу, а ученицима истурених одељења Медицинске школе „Грачаница“ у селу Племетина, на територији општине Обилић. Пројекат је презентован

“COSMILE EUROPE” ЕВРОПСКА БАЗА ПОДАТАКА О КОЗМЕТИЧКИМ САСТОЈЦИМА

Припремила: маг. фарм. спец. Јасна Анђелковић

Поред директорке Коморе Славице Милутиновић састанцима су присуствовали и председници Огранка Ниш са КиМ маг. фарм. Даниел Ивковић и Огранка Крагујевац дипл. фарм. Вера Пантовић, као и представници стручне службе Коморе

и свим запосленима у Дому Здравља Грачаница. Иако је пројекат званично завршен колегиници је стигао велики број позива за саветовања од школа и институција на територији КиМ, као и од заједнице Горанаца у селу Драгаш. Струка ради без обзира на околности, јер смо у служби здравља.

„Ми морамо да гледамо напред и да се трудимо да наш живот у овим околностима и датом историјском тренутку колико год можемо више осмислимо и обогатимо корисним садржајима“ Слађана Тасић

“COSMILE Europe” је европска база података козметичких састојака која нуди поуздане, проверене и научно подржане информације о скоро 30.000 састојака који се користе у козметици. Детаљније информације о састојцима, њиховим својствима, о томе да ли су синтетички и/или природног порекла, у којим врстама производа се састојци могу наћи, потичу од независних стручњака и научних процена које објављују европска и национална стручна тела.

Бази “COSMILE Europe” на српском можете приступити путем [ЛИНКА!](#)

ПРЕГЛЕД ЛЕКОВА КОД СТАРИЈИХ ЉУДИ-АЖУРИРАНИ СТОП/СТАРТ КРИТЕРИЈУМИ

Припремила: маг. фарм. спец. Јасна Анђелковић

СТОП/СТАРТ је скуп критеријума заснованих на доказима који покушава да дефинише клинички важне проблеме при прописивању који се односе на потенцијално неодговарајуће лекове и потенцијалне пропусте у прописивању лекова код геријатријске популације.

Претходне две верзије критеријума СТОП/СТАРТ објављене су 2008. и 2015. Маја 2023. године објављена је ревидирана и ажурирана трећа верзија критеријума СТОП/СТАРТ верзија 3, са циљем оптимизације лекова и минимизирања нежељених реакција и догађаја током прегледа лекова код старијих људи, посебно оних са мултиморбидитетом и полифармацијом.

[Више информација на ЛИНКУ!](#)

ИНКЛИСИРА: ИНОВАЦИЈА У ТЕРАПИЈИ ДИСЛИПИДЕМИЈЕ

Припремила: маг. фарм. спец. Биљана Главонић

Инклизиран (Leqvio®) је индикован за примену код одраслих са примарном хиперхолестеролемијом или мешаном дислипидемијом, као додаток дијети самостално или у комбинацији са статинима и другом терапијом за снижавање липида. Инклизиран је дволанчана мала интерферирајућа рибонуклеинска киселина која на површини хепатоцита повећава преузимање LDL-холестерола и снижава ниво истог у циркулацији. Лек се примењује у облику супкутане ињекције, у дози од 284mg: на почетку, након 3 месеца, а затим на сваких 6 месеци. Препорука је да лек даје здравствени радник.

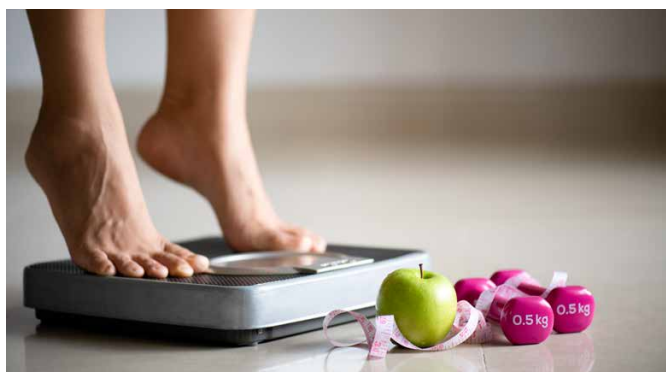
Предности су примена 2 пута годишње после иницијалних доза, нема описаних нежељених дејстава осим оних на месту примене и решење је за пацијенте који не подносе статине. Недостатак је висока цена. Прве клиничке студије показују да су пацијенти који су

узимали Leqvio® уз статине смањили вредности LDL-а за преко 50% и задржали те вредности током 6 месеци у односу на плацебо.

СЕМАГЛУТИД ОДОБРЕН ЗА ЛЕЧЕЊЕ ГОЈАЗНОСТИ КОД АДОЛЕСЦЕНАТА

Припремила: маг. фарм. Емилија Трбовић

Семаглутид је одобрен од стране ФДА за лечење гојазности у Америци, код адолесцената од 12 година старости. У студијама које су пратиле успешност лечења семаглутида у овој индикацији закључено је да долази до смањења БМИ код 73,4% испитаника.

Код гојазне деце је примена семаглутида субкутано једном недељно довела до преласка из једног нивоа БМИ у ниже категорије са прекомерном телесном тежином или нормалном телесном тежином. Међутим, препорука је да се увођењем здравих навика у исхрани и увођењем физичке активности добијени резултати дугорочно одржавају.

[Више информација на ЛИНКУ!](#)

ВЕЖБАЊЕМ ПРОТИВ БОЛА

Припремила: маг. фарм. спец. Николина Скорупан

Велика опсервациона студија која је обухватила преко 10.000 испитаника у Норвешкој, показала је да особе које су се константно бавиле умереном до интензивном физичком активношћу, током 7-8 година, имају већи степен толеранције на акутни бол. Ефекти су били најизраженији код оних који су од почетка студије повећали ниво физичке активности. Такође је показано да чак и увођење лаганих вежби доприноси бољој толеранцији на акутни бол.

Студија је узела у обзир сваки облик физичке активности у свакодневном животу. Степен толеранције на бол се доводи у везу са ризиком од развоја и интензитетом хроничног бола. Зато иста

група истраживача наставља студију са циљем да процени ефекат физичке активности на хронични бол.

ПГЕУ - КАКО СТОЈИМО СА АНТИБИОТСКОМ РЕЗИСТЕНЦИЈОМ?

Припремила: маг. фарм. спец. Милица Ђукановић

Борба са антибиотском резистенцијом не престаје! Према новом ставу ПГЕУ о антибиотској резистенцији, фокус треба да буде на фармацеутској пракси, здравственом приступу, прописивачкој пракси, управљању снабдевањем и комуникацији здравствених радника које су заједно усмерене директно на смањење АМР. Ништа мањи фокус стављен је и на могућност улагања у развој нових антибиотика.

У овом документу, Србија се нашла као пример земље чланице која доприноси борби са овим проблемом. До сада је 297 фармацеута испунило одговарајуће критеријуме у погледу броја услуга и стакло звање

„Саветник за антибиотике“ а пружено је преко 11.000 услуга. Ово је само мотив више да наставимо са стандардизованом фармацеутском услугом приликом издавања антибиотика.

Више информација на [ЛИНКУ!](#)

ПОМОЗИТЕ ПАЦИЈЕНТИМА ДА ОСТАВЕ ПУШЕЊЕ

Припремила: маг. фарм. спец. Милица Ђукановић

Према Светској здравственој организацији (СЗО), престанак пушења је једна од најисплативијих и најучинковитијих интервенција за смањење преваленције незаразних болести. Како је препознато да фармацеути могу допринети побољшању јавног здравља и смањењу великог терета употребе дувана у нашим здравственим системима, Међународна фармацеутска федерација (ФИП) је у сарадњи са СЗО објавила нови приручник за фармацеуте који подржава престанак пушења и лечење зависности од дувана.

Информације садржане у овом приручнику су изводљиве и прилагођене фармацеутској пракси. Приручник описује најновије иницијативе, технике и

стратегије засноване на доказима које могу спровести фармацеути са циљем подршке и помоћи кориснику услуге на често изазовном путу до живота без дувана и апстиненције.

Све о новом приручнику погледај [ОВДЕ!](#)

УЛОГА ВИТАМИНА Д У ФУНКЦИЈИ ДОПАМИНА И РАЗВОЈУ СХИЗОФРЕНИЈЕ

Припремила: маг. фарм. Милена Милојевић

Неуронаучници са Универзитета у Квинсленду су открили да недостатак витамина Д мајке утиче на развој неурона плода, доприносећи поремећајима као што је шизофренија. Ова болест је повезана са многим факторима ризика - генетским и еколошким. Иако су прецизни узроци поремећаја непознати, зна се да је шизофренија повезана са израженом променом у начину на који мозак користи допамин. Витамин Д је идентификован као кључни фактор у допаминергичкој неурогенези и диференцијацији. Користећи иновативну технологију, неуронаучници су приметили да недостатак витамина Д не само да

мења раст неурона, већ утиче и на механизам ослобађања допамина у мозгу. Ова студија сугерише да недостатак витамина Д код мајке може да промени начин на који се формирају рани допаминергички кругови.

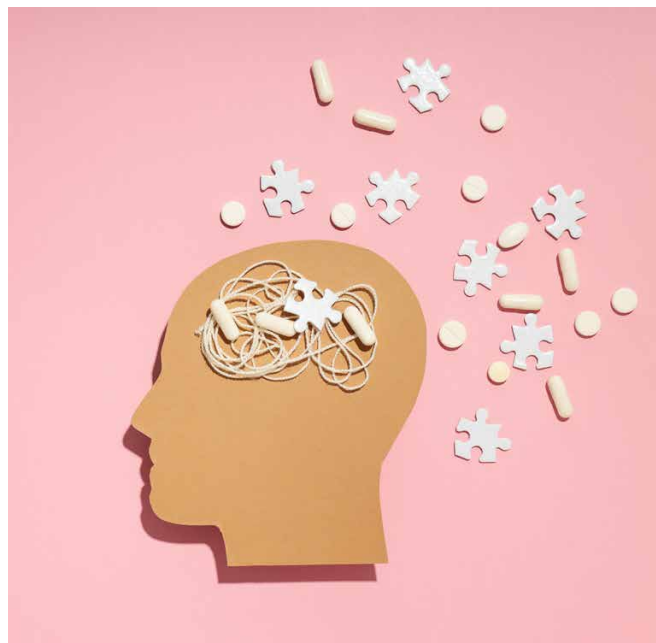

Више информација на [ЛИНКУ!](#)

РЕНТИАХ НА А1 ЛИСТИ ОД 18.07.2023.

Припремила: маг.фарм.спец. Бојана Летић

Од фебруара месеца 2023. године срећемо се са дефицитом лека КВЕТИАПИН. Пацијенти са дијагнозом шизофреније и другим психотичним поремећајима, панично тумарају од апотеке до апотеке у потрази за леком који им је неопходан за контролу болести и нормално свакодневно функционисање. Добра вест је да ће лек кветиапин под заштићеним именом Pentiax бити доступан на терет Републичког фонда од 18.07.2023. Правилником о изменама и допунама Правилника о листи лекова који се прописују на терет средстава обавезног здравственог осигурања, објављеном у Сл. Гласнику 40/2023, лек Pentiax уведен је на листу А1 Републичког фонда за здравствено осигурање.

ТЕРАПИЈА ПРЕЕКСПОЗИЦИОНЕ ПРОФИЛАКСЕ - ПрЕП

Припремила: маг.фарм. Јована Смиљанић

Гилестра дуо Т садржи две активне компоненте тенофовир и емтрицитабин, који се примењује за смањење ризика од добијања инфекције вирусом ХИВ-1 (тзв. преекспозициона профилакса - ПрЕП) код одраслих. Да би пацијент имао право да користи лек мора бити ХИВ негативан. Пацијент мора имати оверен извештај или рецепт лекара са инфективне клинике. Извештај мора бити попуњен свим лабораторијским резултатима и личним подацима пацијента. ПрЕП терапија може бити прописана на период од 3 месеца. Количина лека мора бити у складу са начином дозирања и трајањем терапије

(максимално 30 таблета месечно односно 90 таблета за 3 месеца).

Детаљније [ОВДЕ!](#)

74. СФУС СИМПОЗИЈУМ

Припремила: маг. фарм. спец. Соња Стојиљковић

74. симпозијум фармацеута који организује Савез фармацеутских удружења Србије одржан је на Копаонику 25-28. маја. Фармацеути су имали прилику да чују занимљивости и иновације везане за праксу, али и дигитализацију и модернизацију. Теме симпозијума биле су:

- Борба против хипертензије и дислипидемија у редуковању укупног кардиоваскуларног ризика
- Савремени терапијски аспекти срчане инсуфицијенције и аритмија.

Поред клиничке слике и фармакотерапије ових болести, акценат је био стављен и на клинички значајне интеракције. Кроз радионице је истакнута улога фармацеута у едукацији и саветовању пацијената. Општи утисак је одличан избор тема и

много нових информација важних за праксу. **75. СФУС симпозијум одржаће се 5-8. октобра у Врњачкој бањи.**

ЕВРОПСКА АКАДЕМИЈА ЗА ФАРМАЦЕУТЕ

Припремила: маг. фарм. спец. Марина Недељковић

Европска академија за фармацеуте ове године одржана је од 06. до 08. јуна у Букурешту. Академија представља сусрет фармацеута из ланаца апотека чланица ове асоцијације у Чешкој, Пољској, Словачкој, Мађарској, Румунији и Србији. Фокус је био на фармацеутским услугама и дигитализацији односно здравственим информационим системима. Током академије учесници су имали прилику да представе своју државу приказом пракси које су тренутно актуелне, изазове са којима се сусрећу као и планиране активности са намером да се унапреди комуникација са пацијентима.

Србију су представљале: Марија Голубовић Марковић, Ивана Гајић, Мартина Комадина, Зорица Поповић, Ања Станојловић и Марина Недељковић.

Детаљније информације на [ЛИНКУ](#)

ПЕТИ СИМПОЗИЈУМ БОЛНИЧКИХ ФАРМАЦЕУТА СРБИЈЕ

Припремила: маг. фарм. спец. Ивана Антонијевић

Под слоганом „Дигитална трансформација у безбедној примени лекова“, у организацији Секције за болничку фармацију СФУС-а, одржан је Пети симпозијум болничких фармацеута Србије, у Београду 02. и 03. јуна. 150 учесника симпозијума кроз процес дигиталне трансформације, поред домаћих предавача, провеле су колеге из Шпаније, Немачке и Словеније. По први пут је одржана заједничка сесија колега из болничких и јавних апотека. Овај скуп представља настојање болничких фармацеута да се у сарадњи са другим здравственим радницима побољша спровођење фармацеутске

здравствене делатности путем примене здравствених информационих технологија.

Као закључак, учесници скупа су исказали потребу за креирањем електронског здравственог картона пацијента, који би садржао све здравствене податке о пацијенту из свих извора и био доступан здравственим радницима на свим нивоима здравствене заштите.

75. СИМПОЗИЈУМ ФАРМАЦЕУТА СРБИЈЕ

5. до 8. октобар, Врњачка бања

Више информација ОВДЕ!

СВЕТСКИ КОНГРЕС

81. Конгрес ФИП, Бризбејн Аустралија, 24-28. септембар 2023.

Више информација <https://brisbane2023.fip.org>

ВИРТУЛЕНА ШКОЛА ОБРАЗОВАЊА

- **Значај и улога апотека у промоцији ХПВ вакцинације – Питај ме за ХПВ (5 бодова)**
до 13.03.2024. године
- **Услуга фармацијске здравствене заштите за пацијенте са дијабетесом (5 бодова)**
до 14.11.2023. године
- **Фармацијска услуга - предуслов за повећање степена адхеренце код пацијената на терапији антибиотицима (5 бодова)**
до 15.08.2023. године
- **Услуга фармацијска за пацијенте са астмом (5 бодова)**
до 14.11.2023. године
- **Унапређење стандардизоване фармацијске услуге код пацијената са дијабетесом**
до 14.11.2023. године

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ВОДИЧА ДАП

Сваки од 12 прилога прати посебно акредитован тест у оквиру Виртуелне школе образовања и сваки носи по 2 бода за учесника који успешно положи исти.